

Stinkend beschermd!

Een positieve inbreng van een parasiet

De Zuid- en Oost-Europese Kuifkoekoek (Clamator glandarius) is een broedparasiet. De wijfjes leggen hun eieren in wildvreemde nesten en de jonge Kuifkoekoek wordt met de jongen uit het gastgezin groot gebracht. Maar deze parasieten hebben iets positiefs: ze stinken zo, dat ze zelfs roofzuchtige katten verdrijven. En daarvan profiteert de gastfamilie weer.

Een biologe aan de universiteit van Oviedo, Daniela Canestrari, bestudeerde gedurende 16 jaar, met collega's, totaal 741 kraaiennesten. Kraaiachtigen broeden in Spanje vaak de eieren van Kuifkoekoeken uit. Soms leggen wijfjes meer eieren in één nest of verschillende vrouwtjes leggen hun eieren in nesten, die al door andere Kuifkoekoeken zijn bezocht, zodat dan meerdere eieren in eenzelfde nest kunnen liggen. In tweederde der kraaiennesten vonden de onderzoekers koekoekseieren. Op grond daarvan werd verondersteld dat dit parasitisme niet alleen maar nadelig kon zijn voor de kraaien.

Canestrari en haar collega's begonnen daarom aan een experiment met 82 kraaiennesten. 28 nesten kregen op natuurlijke wijze een kuifkoekoeki, in 14 nesten legden de wetenschappers die eieren er zelf in en uit 16 nesten verwijderden ze het koekoeki. Een controlegroep van 24 kraaiennesten werd geheel met rust gelaten. In het vakblad Science van 21 maart 2014 (Vol. 343 no. 6177 pp. 1350-1352) beschreven ze hun bevindingen in de bijdrage, 'From Parasitism to Mutualism: Unexpected Interactions Between a Cuckoo and Its Host'.

productief, maar verre van succesrijk. Ze leggen tot wel zeven eieren, doch in 70 procent der gevallen slaagt het broedsel niet. De oorzaak daarvan zijn vaak katten, die de nesten leegroven.

Het was de vraag, of er überhaupt kuikens van kraaien overleefden. Kuifkoekoekjes zijn tenslotte ook kleine smiechten en lang niet alle kraaienuikens overleven hun tijdelijke 'inwoning'. Canestrari en haar collega's onderzochten de risico's en kwamen tot een opvallende ontdekking. Kraaiennesten, waarin ook Kuifkoekoeken lagen, werden veel minder vaak leeg gehaald. Waar normaal in nog geen 40 procent der nesten succesvol jonge kraaien werden groot gebracht, lukte dat bij ongeveer 70 procent van de, ook met Kuifkoekoek, bezette nesten wel, hoewel daarin ook niet alle jonge kraaien groot werden. De onderzoekers bevestigden hun waarnemingen met een test. Ze legden voor wilde, en verwilderde, katten vlees uit, dat met water nat was gemaakt, of met ontlasting van koekoekskuikens besmeurd. Vrijwel alle katten lieten het naar Kuifkoekoek ruikende vlees links liggen, terwijl ze het nat gemaakte opaten.

Katten zijn bij nestroof kieskeurig
Spaanse kraaien zijn wel behoorlijk

■ C. van Deursen